

skal reasumere, hvad jeg har sagt, nemlig at det foreliggende Lovforslag efter min Mening i høj Grad rammer ved Siden af det, det har taget Sigte paa, og at det i høj Grad vanskeliggjør Konkurrentene i Henseende til Produktion af fineste Smør mellem Herregaardene og Andelsmeierierne; thi det er klart, at naar den ene Konkurrent staar frit og uhindret og kan bevæge sig, som han vil i sin Fabrikation, medens den Anden er omgivet af Baand, Dvang og Tilshyn, ere Betingelserne for Konkurrenten ikke lige. Og endelig kan dette Lovforslag — jeg skal ganske vist strax indrømme meget imod den ærede Justitsministers Villie — vistnok faae en Følge, som kan blive meget beklagelig. Det er som bekendt vanskeligere for fattigfolk nu at faae Mælk, end det var i tidligere Tid; men naar de, der bo omkring en Herregaard, og som ere henviste til at faae Mælk fra Herregaarden, ikke kunne faae den, ikke fordi den der bestyrer Meieriet, ikke gjerne vil lade dem faae den eller sælge den til dem, men fordi han ikke tør, da han, hvis han gjør det, kommer ind under denne Lov, hvad han ikke kan være tjent med, saa udsætter man sig for, at Loven faar den beklagelige Følge, at den vil forhindre, at fattigfolk i Nærheden af Herregaardene kunne faae Mælk at købe der, fordi Bestyreren af Meieriet paa Herregaarden ikke tør sælge den, thi saa kan han komme ind under Loven, hvad han ikke kan være tjent med.

Brodenhuus-Schaft: Denne Sag blev jo meget udførligt drøftet ved 1ste Behandling ifjor, og der blev nedsat et Udvalg om den. Dette Udvalg arbejdede Noget, men det varede ikke ret længe, inden Samlingen blev sluttet, saa at man ikke kunde komme til Andet end de første Forberedelser. I disse Møder blev det imidlertid bestemt, at der skulde inhentes forskjellige statistiske Oplysninger navnlig om Herregaardsmeierierne og Bøndermeierierne paa de større Bøndersteder. Disse Oplysninger, veed jeg, ere i Løbet af Sommeren blevne indhente, og jeg tænker mig, at vi, naar Udvalget kommer sammen, saa kunde drøfte Spørgsmaalet nøiagtigt. Den ærede sidste Taler kritiserede jo dette Forslag noget, men jeg syntes dog ikke, at hans Kritik var saa uvelvillig, som jeg egentlig havde ventet; hans største Anke bestod jo deri, at Herregaardsmeierierne og de store Bøndergaardes Meierier ikke være tagne med. Det forekommer mig, at det egentlig var Hovedsagen. Men da dette Spørgsmaal just blev meget ivrigt drøftet i Fjor, synes jeg ikke, at det er nødvendigt igjen at komme ind derpaa, og jeg synes saa meget mindre, at

der er Anledning dertil, som disse Oplysninger; jeg nævnte før, nu ere indløbne, saa at Udvalget vil være i Stand til at tage under Overveelse, om det vil være rigtigt at udvide denne Lov om Fælles- og Andelsmeierier til tillige at gjælde for de andre. Forøvrigt vil jeg bemærke, at jeg er i Sommerens Løb kommen til den Overbevisning, at det er ønskeligt og meget nødvendigt, at denne Lov kommer ud, saa at vi faae disse Bestemmelser angaaende Fælles- og Andelsmeierier. Jeg har nemlig i Løbet af Sommeren ladet anstille Undersøgelser om ethvert Fællesmeieri og Andelsmeieri i Svendborg Amt, og efter de Oplysninger, der er fremkomne, er jeg kommen til det Resultat, at i det Hele ere Forholdene, hvad § 3 angaar, altsaa med Hensyn til Gulvene i Meieriløsternerne, og hvad § 4 angaar, om Meieriernes Brønde og Poste, og ligeledes angaaende § 6 om Ballen og Svinestøden, ret gunstige rundt om i Meierierne, men derimod har det vist sig, at med Hensyn til Bestemmelsen i § 2 om Afløbet ere Forholdene paa flere Steder under al Kritik og overordentlig slette. Der var ogsaa nogle Steder, hvor Meierierne havde baaret sig ad paa følgende Maade. De havde sagt: Vi ville naturligvis ikke have det Svineri liggende altsaa nær ved os, og saa have de ledet det saa langt bort, at Meieriets Produkter ikke komme til at lide derunder. Man har ledet det hen til Naboens Mark. Men naar Naboens Mark er noget høiere liggende end Meierigaarden, staar Svineriet jo der og kan ikke komme bort. Man kan ikke forlange, at Naben, som jo ikke har Gavn af dette Andelsmeieri, skal gjøre Foranstaltninger, der maasse kunne være kostbare, for at skaffe dette Afløb videre frem, men derimod er det høist naturligt, at Meieriet gjør det. Men hidtil have vi ikke haft nogen Lov angaaende dette, og det er derfor jeg er saa tilfreds med § 2 om Afløbet. Naar nemlig Meieriet siger: „Nei, vi ville ikke skaffe det bort. Værjaagod det kunne I selv, hvis I ville have det væk, vi betale det ikke“, saa har vi ikke haft nogen Udvei til at tvinge Meieriet. Nogle Steder er der nok Sundhedsvedtægter, men som ærede Medlemmer vide, er der mange Steder, hvor der ikke er Sundhedsvedtægter, og naar der ingen er, saa er det næsten ikke muligt uden en Lov som denne at faae et Meieri tvunget til at skaffe tilstrækkeligt Afløb. Efter min Anskuelse vil det være rigtigst, at Sundhedskommissionen fortrinsvis sørger for, at der kommer et virkeligt Afløb og ikke som der staar her i Lovforslaget, at Afløbet skal føres til Kummer. Det bør føres saa langt bort, at der ikke